

El Comitè de Bioètica de Catalunya aprova l'informe *La persona menor d'edat en l'àmbit de la salut* i una declaració respecte a la *Interrupció de la gestació en les noies de 16 a 18 anys*

- El Comitè recorda que, d'acord amb la legislació vigent i amb bases ètiques fonamentals, el o la menor de 16 anys competent té la majoria d'edat en l'àmbit sanitari; és a dir, en principi és subjecte autònom capaç de decidir per si mateix i d'assumir la responsabilitat derivada de les seves decisions.
- En cas de perill greu per a la salut del menor, el facultatiu ha d'informar obligatòriament de la situació els pares o tutors, tal com ho assenyala la LAP en l'article 9.3.
- El Comitè remarca que si el professional sanitari considera que, des d'un punt de vista clínic, el menor presenta una manca de competència per prendre la decisió ha de valorar la possibilitat de trencar la confidencialitat per informar els pares o tutors, sempre després d'haver intentat modificar la seva opinió, de manera raonable.
- Seguint aquest criteri, el Comitè es mostra partidari que qualsevol regulació legal de la interrupció de la gestació (IG) consideri les menors entre 16 i 18 anys capaces per sol·licitar-la i per donar-ne el consentiment, sense que sigui necessària la representació dels pares o tutors.
- El Comitè recorda que s'ha de recomanar a la menor la conveniència d'informar els pares davant d'una situació difícil com és la IG; però, en el cas de la seva negativa explícita, el Comitè creu que se li ha de respectar la confidencialitat.

En la seva 67a reunió plenària, el Comitè de Bioètica de Catalunya (CBC) ha aprovat l'informe sobre *La persona menor d'edat en l'àmbit de la salut* i una declaració respecte a la *Interrupció de la gestació en les noies de 16 a 18 anys*.

Informe sobre *La persona menor d'edat en l'àmbit de la salut*

Aquest informe té l'objectiu d'oferir uns elements de reflexió i unes recomanacions que serveixin als professionals sanitaris en la seva atenció als adolescents.

D'acord amb la legislació vigent i amb les bases ètiques fonamentals, el CBC recorda que el o la menor de més de setze anys té la majoria d'edat sanitària; és a dir, és subjecte autònom capaç de decidir si és competent en aquell moment, per si mateix, i d'assumir la responsabilitat derivada de les seves decisions. Conseqüentment, el professional sanitari l'ha de mantenir adequadament informat perquè pugui prendre les seves decisions i donar-ne els consentiments pertinents en relació amb les qüestions que l'afecten, així com prioritzar el deure del respecte a la seva voluntat, tot mantenint-ne la confidencialitat. Això no obstant, convé que el menor comparteixi la seva situació amb els pares o tutors si es considera que li seria d'ajut per afrontar millor el problema, sempre tenint en compte que la intervenció dels pares o tutors ha d'ésser inversament proporcional a la maduresa del menor: com més capacitat tingui, hi ha d'haver menys intervenció dels adults. Lluny de fer generalitzacions, és molt important que cada cas sigui tractat d'una manera individualitzada, sempre mantenint l'horitzó del principi del millor interès per al menor.

Si el professional sanitari considera que, des d'un punt de vista clínic, el menor presenta una manca de capacitat de fet per prendre aquelles decisions o bé que hi ha un risc greu per a la seva vida, ha de trencar la confidencialitat i informar els pares o tutors, sempre després d'haver intentat modificar l'opinió del menor d'una manera raonable. En tot cas, pot demanar l'assessorament del comitè d'ètica assistencial de la seva institució i, si fos necessari, hauria de demanar l'autorització corresponent al jutge, d'acord amb criteris clínics, per tal d'actuar immediatament i no només en cas de situació límit.

La idea de fons del document és que el professional ha d'evitar tant la interpretació restrictiva del deure a la confidencialitat com la interpretació excessiva de la conveniència del deure d'informar els pares o tutors: l'adequada ponderació dels diferents principis i drets en joc permetrà al professional prendre la decisió més encertada. En conjunt, això suposa que l'àmbit assistencial creï un marc de confiança per al menor i s'impliqui en l'adequada educació sanitària i en el seu desenvolupament personal.

Declaració respecte a la *Interrupció de la gestació en noies de 16 a 18 anys*

Aquesta declaració que el CBC ha aprovat recorda que l'avantprojecte de llei de salut sexual i reproductiva, i d'interrupció voluntària de l'embaràs, que impulsa el

Govern de l'Estat, planteja dues qüestions fonamentals: la capacitat de la menor per decidir una interrupció de la gestació i la confidencialitat d'aquesta decisió.

En relació amb la capacitat de la menor per decidir una IG, creu que, encara que la legislació vigent sobre l'autonomia del pacient (21/2000 i 41/2002) estableix la plena capacitat de la persona de 16 anys per prendre decisions relatives a les actuacions clíniques que l'afecten, fa excepció per a certes situacions com ara la decisió de la IG. No obstant això, el CBC entén que no hi ha cap raó per considerar la IG com a radicalment diferent d'altres decisions mèdiques i, en conseqüència, defensa que qualsevol regulació legal de la IG ha de considerar les menors entre 16 i 18 anys capaces tant per sol·licitar-la com per a donar-ne el consentiment, sense que sigui necessària la representació dels pares o tutors.

El CBC sosté, però, que tenint en compte tant la dificultat intrínseca que suposa prendre la decisió d'una IG, com la complexitat pròpia del període de vida de l'adolescència, es constata la necessitat d'una atenció personalitzada de la dona per part del professional sanitari, amb l'objecte d'assegurar-se de la seva maduresa per prendre'n la decisió.

Pel que fa a la confidencialitat de la decisió de la menor, el CBC entén que, quan sigui considerada capaç, una menor ha de gaudir del dret a l'autodeterminació, que inclou el de la intimitat i, per tant, el de la confidencialitat. En aquest sentit, informar els pares o tutors sense el seu consentiment podria comportar un dany per a ella, tot provocant la ruptura de la seva confiança en la confidencialitat del sistema sanitari. Malgrat això, en cas de perill greu a criteri mèdic, el facultatiu ha d'informar obligatòriament de la situació els pares o tutors, tal com ho diu la LAP en l'article 9.3. El CBC recalca que s'hauria d'evitar el perill que els professionals utilitzin aquest article com a eina d'imposició del seu propi criteri, interpretant tota IG com a situació de risc greu per se.

El CBC considera que el professional sanitari hauria d'aconsellar un termini de reflexió i proposar informar els pares o tutors, sense que el resultat de la negativa de la menor, que constitueix un dret per a ella, comporti una objecció de consciència suplementària per part d'aquest professional.

Finalment, recorda que, en la pràctica, es poden cercar fórmules d'acompanyament de la menor que decideix fer-se una IG, que aportin més seguretat per als professionals i més tranquil·litat social; però sempre que es respecti (i afavoreixi) l'autodeterminació de la noia per sobre dels 16 anys, de forma lliure, informada i competent.

Comitè de Bioètica de Catalunya (CBC)

És un òrgan assessor del Govern de la Generalitat de Catalunya que, mitjançant la reflexió fonamentada, vol ajudar a decidir davant de situacions dubtoses.

Difonent les seves reflexions i parers, el CBC vol fomentar que aquesta reflexió s'estengui en les organitzacions i en les persones de manera que, tant els canvis

en les actituds com en les accions que poden suposar algunes decisions, siguin compartits o bé respectats per una societat plural i diversa.

Actualment, el Comitè està presidit per Marc A. Broggi i compta amb 30 membres provinents de diferents àmbits professionals i amb experiència en l'àmbit de la bioètica.

13 de juliol de 2009